

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C199 – CUL27**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 27 april 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de dekkingsgraad en de beleggingspolitiek van het VRT-pensioenfonds en de bijstand door de Vlaamse overheid aan dat fonds	3
Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de sponsoring van het wereldkampioenschap voetbal	
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de opmerkingen van de Kansspelcommissie aangaande de publiciteit voor illegale kansspelverrichtingen door televisieomroepen	10
Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de schaalvergroting bij de mediagroepen en de gevolgen voor de regionale televisie	13
Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de Staten-Generaal voor de Media	16
Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de reportage van Vlaanderen Vakantieland over Oeganda	17
Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over reclame of sponsoring op de verschillende websites van de openbare omroep	21

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene**Interpellatie van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de dekkingsgraad en de beleggingspolitiek van het VRT-pensioenfonds en de bijstand door de Vlaamse overheid aan dat fonds**

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, in 1997 werd voor het VRT-personeel het pensioenfonds voor statutairen opgericht, in 2001 volgde dan het pensioenfonds voor de contractuelen. Onder meer door de beurscrisis is er bij veel pensioenfondsen een sterke afname van de dekkingsgraad. Ik heb daar in het verleden, naar aanleiding van de jaarverslagen, al verschillende vragen over gesteld. Uit de jaarverslagen van de VRT, de recentste cijfers waar ik over beschik, blijkt dat de totale activa eind 2007 386,2 miljoen euro bedroegen. Eind 2008 was dat cijfer al gezakt naar 310 miljoen euro. Wat het ondertussen is geworden, weet ik eerlijk gezegd niet. We hebben intussen wel al de impact van de financiële crisis gehad. De beurzen hebben zich wel al wat gecorrigeerd, maar ze zitten nog ver van hun niveau op het moment dat de crisis uitbrak.

De betalingsverplichtingen van de openbare omroep aan zijn pensioenfondsen zijn, volgens mijn informatie, gebaseerd op 842,2 miljoen euro. Het verschil tussen 310 miljoen euro en 842 miljoen euro is natuurlijk een pak geld. We praten dus over meer dan 20 miljard oude Belgische franken. Daar zit natuurlijk wel een lange termijn op, maar er is toch wel een probleem. En dat is niet de eerste keer. Men is zich al jaren bewust van een bepaalde vorm van het probleem, maar men kan niet ten gronde inschatten wat de mogelijke problemen zijn. Bovendien moeten er straks misschien ook nog mensen versneld op pensioen gaan. Die cijfers heb ik nog niet meegenomen.

De Vlaamse Regering heeft destijds al een paar keer bijgesprongen. In januari 2008, minister, kwam er een interimrapport van de overschatting van de commerciële opbrengsten in de beheersovereenkomst 2007-2011 en de financiële tekorten die voor de VRT dreigen. In dat licht was het bijvoorbeeld niet direct aangewezen om de patronale bijdrage van de VRT in zijn pensioenfonds te verhogen en werd er vanuit de Vlaamse Regering een alternatief aangereikt, dat erin bestond de jaarlijkse overheidsbijdrage aan het pensioenfonds te verhogen en de VRT zodoende te ontlasten van de betaling van zijn patronale bijdrage voor de jaren 2008 tot en met 2011.

Concreet zag de financiering van het VRT-pensioenfonds voor het statutaire personeel er dan als volgt uit: 9,6 miljoen euro lastens het Vlaams Fonds voor Lastendelging, hetzelfde bedrag voor de jaarlijkse dotatie lastens het programma Media, 4,5 miljoen euro vanaf 2008 als verhoogde dotaties lastens hetzelfde programma, en dan nog 10 miljoen euro als verhoogde dotatie voor de periode 2008-2011, om toch iets te doen aan de situatie.

Dat is uiteindelijk ook geëindigd in een addendum van de beheersovereenkomst inzake de verplichtingen aan het pensioenfonds. In artikel 1 lezen we: "De Vlaamse Gemeenschap zal de pensioenverplichtingen aanzuiveren. Dat wil zeggen dat de meerkost van het dekken van het fonds en van het uitdovende karakter van het statutaire arbeidsverband zal worden gedragen door de Vlaamse Gemeenschap. Daarnaast zal de patronale bijdrage van de VRT in het pensioenfonds van de statutaire personeelsleden vanaf 2008 vervangen worden door een bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap van 10 miljoen euro per jaar. Dat bedrag wordt door de Vlaamse Gemeenschap rechtstreeks aan het VRT-pensioenfonds van de statutaire personeelsleden gestort." Dat was het addendum van 2008. Dat heeft wat voeten in de aarde gehad, via de inspectie van Financiën en de toenmalige minister van Financiën, die stelde dat hij zich op lange termijn niet zomaar wou engageren. Dat is natuurlijk ook begrijpbaar. We hebben ondertussen ook verkiezingen meegemaakt.

Belangrijk is ook, minister, dat de regeringscommissaris al in december 2008, dus na het addendum van mei 2008, stelde dat er bij een eventuele controle van de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen (CBFA) herstelmaatregelen zouden worden gevraagd.

Ik wil aan de collega's nog meegeven dat het Minidecreet 100 percent decretale garantie biedt aan het pensioenfonds. Volgens mijn informatie zijn er op lange termijn betalingsverplichtingen voor 842,2 miljoen euro. Vandaag beschik ik over informatie uit de jaarverslagen van 2008 dat het over 310 miljoen euro gaat. Het verschil is meer dan 530 miljoen euro. Dat is een pak geld, zelfs als de inspanning stapsgewijs gebeurt. Het zou van geen goed bestuur getuigen om dat pas het laatste jaar bij te passen. Het zal trapsgewijs moeten gebeuren.

De overheidsdotatie aan het VRT-pensioenfonds werd met 4,5 miljoen euro opgetrokken tot een jaarlijks niveau van 23,7 miljoen euro. Deze cijfers verkreeg ik uit de jaarverslagen, uit de begroting en via mijn inzagerecht. Ondertussen is het april 2010. De dekkingsgraad van het VRT-pensioenfonds was toen rond de 35 percent. Ik hoop dat dat vandaag wat beter is. Ik weet waarover ik praat, want ik ben voorzitter van het pensioenfonds van dit huis. Wij hebben hier vandaag een dekkingsgraad van 99 percent. Ik zeg altijd: wat de ene kan, moet de andere ook kunnen.

Bij de verschillende besprekingen van het VRT-jaarverslag heb ik me herhaaldelijk vragen gesteld over de te voeren beleggingspolitiek van het pensioenfonds van de openbare omroep. Jaren geleden was ik de mening toegedaan dat men toen te zwaar de nadruk legde op aandelen. Achteraf bleek dat correct te zijn. Een pensioenfonds moet proberen het meeste te bereiken met de minste risico's. Ik hoop dat men er vandaag in geslaagd is om het pakket aandelen in de portefeuille terug te dringen. Dit is niet de oorzaak van de lage dekkingsgraad, er zijn nog andere oorzaken. Als de overheid destijds niet volstortte, dan kunnen we niet verwachten dat men het met beleggen alleen zal klaren.

Ik wil niet zelf de belegger spelen, maar als men 100 percent garantie heeft van de overheid, en als er een probleem is omdat er verschillende tussenkomsten zijn geweest van regeringscommissarissen, dan is het de parlementaire plicht om zich af te vragen wat daar gebeurt. Hebben we inzage? Zijn er fouten gemaakt? Dat zal toch meespelen, zeker nu we voor het probleem staan van mensen die vervroegd met pensioen moeten.

Minister, welk gevolg werd er gegeven aan de opmerkingen van de regeringscommissaris over de door hem gevraagde herstelmaatregelen, ook op basis van de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen (CBFA)? Ondertussen is één van de twee aan het toezicht onttrokken, omdat men het niet kon maken daar bijkomende overheidsmiddelen in te pompen, omdat het geld er niet was. Wat zijn de cijfers van de huidige dekkingsgraad van de pensioenfondsen? Ik hoop dat men niet antwoordt dat het onze zaken niet zijn. Ik hoop dat we inzage krijgen, gebaseerd op de meest recente berekening.

Minister, hoe groot is de kans op liquiditeitsproblemen, die uiteindelijk wegen op de Vlaamse begroting? Vandaag denk ik dat het antwoord daarop negatief is, maar op middellange termijn wellicht positief. Wie bepaalt de beleggingspolitiek van de VRT-pensioenfondsen? Is er geen nood aan bijsturing, gezien de budgettaire weerslag door de overheid? Ook het pensioenfonds van De Lijn heeft problemen gehad door de economische crisis, minister, dat weet u als geen ander. Niemand is daar vrij van. Als je al zo laag zit, is het des te noodzakelijker om daar oog voor te hebben.

Minister, werd de jaarlijkse 10 miljoen euro van de Vlaamse Regering voor het VRT-pensioenfonds hiervoor integraal aangewend? De VRT zal waarschijnlijk antwoorden dat dat allemaal juist is. Is het mogelijk dat een deel van deze som via een omweg alsnog werd opgesoupeerd aan werkingskosten?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: We begrijpen dat het pensioenfonds in de eerste plaats een verantwoordelijkheid is van de VRT zelf. Maar de VRT heeft zich in het verleden enkele keren tot de Vlaamse Regering gewend toen er problemen waren en het verzoek om bij te passen werd dan ook ingewilligd. Er is die decretale verplichting. Ooit kan de Vlaamse overheid de factuur gepresenteerd krijgen, mocht er iets mislopen met het pensioenfonds van de VRT. Het politieke forum mag die vraag hier dan ook stellen.

De N-VA zal haar minister van Financiën vragen dat hij aan de nieuwe regeringscommissaris de opdracht geeft om daar nauwlettend op toe te zien, zeker in het licht van de aantijging van de heer Decaluwe. Ons was al ter ore gekomen dat er plannen waren, of geweest zouden kunnen zijn, om een deel van het pensioenfonds te gebruiken voor de werking. In het licht daarvan mogen we aan de VRT vragen om daarover duidelijkheid te geven.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, ik beschik niet over dezelfde deskundigheid als de heer Decaluwe voor wat het beheer van pensioenfondsen betreft, maar de cijfers zijn natuurlijk de cijfers en het verschil qua dekkingsgraad is heel erg groot. Het verschil is ook heel groot als dit bijvoorbeeld wordt vergeleken met het pensioenfonds van het Vlaams Parlement zelf. Het grote verschil kan volgens mij niet enkel te wijten zijn aan de financiële crisis die dit land en de wereld getroffen heeft, maar ook aan een aantal andere problemen, temeer omdat de VRT toch duidelijk door de regeringscommissaris verwittigd is. Ik hoop dan ook dat u straks in uw antwoord kunt zeggen dat de situatie ondertussen opmerkelijk verbeterd is, zo niet zou dat betekenen dat men bij de VRT niets heeft gedaan met de gouden raad van de regeringscommissaris.

Ik vermoed dan toch dat er fouten zijn gemaakt, zeker ook omdat de heer Decaluwe ook aanhaalde dat er misschien foute beleggingen zijn gebeurd door te sterk te richten op aandelen, en dat kan bij een financiële crisis dodelijk zijn voor een pensioenfonds. Dit is wel degelijk belangrijk voor de Vlaamse begroting, want we weten in dit huis allemaal hoe het gaat. Als de VRT zich in de problemen werkt, appelleert die natuurlijk aan de verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid om de middelen bij te passen. We hebben dat in het verleden nog al eens meegemaakt: als de VRT zich in de problemen werkt, dan moet de Vlaamse overheid de portemonnee open doen. Ik denk niet dat dat in dezen de bedoeling kan zijn, temeer omdat de Vlaamse overheid wel degelijk inspanningen heeft gedaan om in dit kader de ergste noden te lenigen.

De laatste beslissing betrof de extra 10 miljoen euro per jaar die de Vlaamse overheid in dat pensioenfonds stortte, vandaar dat ik de laatste vraag van mijn collega heel belangrijk vind, want als dat inderdaad zo blijkt te zijn – en meestal is de collega nogal goed ingelicht als hij dergelijke vragen stelt – dat een deel van de middelen uit het pensioenfonds aangewend wordt voor de reguliere werkingskosten van de VRT, dan zou ik dat toch durven te beschouwen als een oneigenlijk aanwenden van die middelen, want het is niet daarvoor dat de Vlaamse overheid die middelen in dat pensioenfonds heeft gestoken. Ik denk dan ook dat zoiets niet zonder gevolgen kan blijven. Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, dames en heren, ik heb met betrekking tot de vragen zowel de regeringscommissaris bij het VRT-pensioenfonds voor statutairen, als de VRT zelf om input gevraagd. Op basis van die input zal ik proberen om u een overzicht te geven.

De VRT beschikt voor het beheer van haar pensioentoezeggingen over twee pensioenfondsen die aparte juridische entiteiten zijn met eigen reserves. Het pensioenfinancieringsorganisme ‘Statutairen VRT’ werd eind 1997 opgericht, dat is belangrijk, want het gaat uiteindelijk om een relatief jong pensioenfonds. Het is een eerstelijnerfonds en het is belast met het beheer van de reserves voor het nakomen van de wettelijke pensioenen van de statutaire personeelsleden van de VRT en hun begunstigden. Voor de contractuele werknemers die

onder de pensioenregeling van de private sector vallen, bestaat er sinds januari 2001 het pensioenfonds ‘Contractuelen VRT’, en dat voorziet in een aanvullende pensioenregeling, boven op het wettelijke pensioen, de zogenaamde tweede pijler.

De problematiek met betrekking tot noodzakelijke herstelmaatregelen voor het pensioenfinancieringsorganisme ‘Statutairen VRT’, kunnen we als volgt samenvatten. Als financieringsorganisme dat hiertoe werd opgericht, stond het pensioenfinancieringsorganisme ‘statutairen VRT’ tot einde 2008 onder toezicht van de Commissie voor het Bank-, Financien en Assurantiewezen op de lijst van de ingeschreven pensioeninstellingen.

De VRT heeft zelf bij de Vlaamse overheid onder de aandacht gebracht dat om onder toezicht van de CBFA te blijven, een herstelplan nodig was, rekening houdend met de dekkingsgraad en de opdrachten van het pensioenfonds. De wet betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen van 27 oktober 2006 en ook het prudentiële toezicht door de CBFA, zouden de Vlaamse Regering ertoe verplichten om versneld herstelmaatregelen te nemen zodat de opgebouwde verplichtingen van het pensioenfinancieringsorganisme op korte termijn volledig afgedekt zouden worden. De CBFA heeft een systeem om te bepalen hoe hoog de dekkingsgraad moet zijn en welke de prudentiële reserves zijn die men zou moeten aanvoeren.

Binnen de raad van bestuur van het pensioenfinancieringsorganisme werd naar aanleiding van deze problematiek gedurende maanden, van eind 2008 tot begin 2009, een debat gevoerd over het feit of men, gelet op de gewijzigde wetgeving, toch onder toezicht van de CBFA zou blijven of niet. Ik herinner u eraan dat de CBFA in die tijd haar politiek strenger gemaakt heeft en uiteindelijk een hoger percentage prudentiële reserves heeft opgelegd waardoor het, zeker voor jonge pensioenfondsen, een serieuze uitdaging was om dat hogere percentage op korte termijn te kunnen halen.

De regeringscommissaris heeft altijd een zeer duidelijk en consequent standpunt ingenomen over deze problematiek, zijnde het feit dat dit toezicht van de CBFA wel als een meerwaarde kan worden gezien, maar dat men zich zeer goed bewust moest zijn van de mogelijke budgettaire consequenties die dit ongetwijfeld met zich mee zou brengen onder de vorm van gedwongen herstelmaatregelen, gelet op een onderkapitalisering en het feit dat het toch gaat om eerstelijerpensioenen met aanzienlijke langetermijnverplichtingen lastens het fonds.

De visie van de regeringscommissaris werd gevolgd door de toenmalige minister van Begroting met als resultaat dat het pensioenfonds voor statutairen niet langer onder het rechtstreekse toezicht vanwege de CBFA ressorteerde, maar dat men het uiteindelijk als een aparte rechtspersoon, maar niet volgens de reglementering van een pensioenfonds en dus ook niet meer onder controle van de CBFA, overeind heeft gehouden. Deze beslissing werd uiteindelijk genomen na het debat dat werd gevoerd en na het feit dat de CBFA haar politiek verstrengd had. De minister van Begroting heeft toen samen met de regeringscommissaris geoordeeld dat bij het aanhouden van die politiek overgestapt moest worden op een versneld ritme bij het storten van middelen in het pensioenfonds. Dat heeft budgettaire consequenties voor de Vlaamse Regering, en daarom heeft men ervoor gekozen om dit aan de controle van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen te onttrekken.

Ik geef de cijfers over de huidige dekkingsgraad van de pensioenfondsen. Ik kijk dan naar het pensioenfinancieringsorganisme ‘Statutairen VRT’. De waarde van de volledige portfolio is in de loop van 2009 opnieuw gestegen, van 310,4 miljoen euro eind 2008 tot 353,5 miljoen euro eind 2009. Dit impliceert dat in 2009 een nettotoename van 43,1 miljoen euro is vastgesteld. De verplichtingen bedragen eind 2009 844 miljoen euro. De huidige dekkingsgraad bedraagt dus 42 percent.

Op basis van de jongste actuariële berekeningen, van 31 december 2009, zou het pensioenfinancieringsorganisme ‘Statutairen VRT’ hierdoor in staat zijn om aan alle pensioenverplichtingen tot ongeveer het jaar 2028 te voldoen. Overwegende dat de beurzen in

de eerste maanden van 2010 ook nog wat zijn gestegen, kunnen we ervan uitgaan dat de dekkingsgraad op dit ogenblik nog iets hoger is. Uiteraard blijft het steeds opnieuw een theoretische berekening die door de actualiteit voortdurend wordt gecorrigeerd.

Het is belangrijk te weten dat sinds enkele jaren de vaste inkomsten lager zijn dan de vaste uitgaven, wat betekent dat er elk jaar een vermogensafname gebeurt. Er is dus een negatieve cashflow. Dat is niet het geval als er goede rendementen uit de beleggingen worden gehaald, zoals in 2009, toen er zich een sterk herstel van de beurzen voordeed en een vermogenstoename uit beleggingen van ruim 50 miljoen euro werd opgetekend. Anderzijds was er slechts 37,5 miljoen euro aan andere vaste inkomsten. Het betreft de dotatie van de Vlaamse Gemeenschap – goed voor 33,7 miljoen euro in 2009 – plus de werknemersbijdragen – 3,7 miljoen euro in 2009 – tegenover 45 miljoen euro vaste uitgaven voor de uitbetaalde pensioenen. Er is dus een tekort op jaarbasis van 7,5 miljoen euro.

Zoals reeds eerder vermeld is het pensioenfonds ‘Contractuelen VRT’ sinds 2008 omgevormd tot een Organisme voor de Financiering van de Pensioenen (OFP) conform de nieuwe wetgeving ter zake. Het pensioenfonds staat wel onder het toezicht van de CBFA. Er is geen probleem van onderfinanciering: de activa bedragen eind 2009 34 miljoen euro. De verplichtingen bedragen eind 2009 25 miljoen euro. De dekkingsgraad bedraagt dus 137 percent, wat ruim boven het minimum van 125 percent is dat de CBFA naar voren schuift. Met de CBFA is overeengekomen dat dit fonds, in het licht van zijn beleggingspolitiek en met inachtneming van de evolutie van zijn verplichtingen, een minimale dekkingsgraad moet hebben van 109,9 percent. Er stelt zich op dat vlak dus geen probleem.

Wie bepaalt de beleggingspolitiek van de pensioenfondsen van de VRT? De beleggingspolitiek wordt bepaald door de raad van bestuur van het pensioenfinancieringsorganisme. De raad van bestuur laat zich daarbij wel adviseren door professionele beleggers. Beide fondsen voeren een professionele beheers- en beleggingspolitiek. Periodiek wordt een Asset Liability Modelling-studie (ALM-studie) gemaakt die een optimale beleggingspolitiek definieert, rekening houdend met de evolutie van de verplichtingen. Op basis van de resultaten stuurt de raad van bestuur zo nodig de beleggingsstrategie en de verdeling over de diverse activaklassen bij. Het echte fondsenbeheer wordt vervolgens uitbesteed aan diverse vermogensbeheerders, naargelang de asset-klasse.

Eind 2009 is de verdeling voor het pensioenfinancieringsorganisme ‘Statutairen VRT’ de volgende: aandelen en vastgoed 37 percent, obligaties 56 percent en cash 7 percent. Voor het pensioenfonds ‘Contractuelen VRT’ is de verdeling de volgende: aandelen en vastgoed 58 percent, obligaties 40 percent en cash 2 percent. De VRT heeft me laten weten dat in het najaar van 2010 een nieuwe ALM-studie zal worden uitgevoerd, wat moet toestaan te beslissen of de verdeelsleutel moet worden aangepast.

Werd de jaarlijkse 10 miljoen euro van de Vlaamse Regering voor het VRT-pensioenfonds integraal daarvoor aangewend? Het pensioenfinancieringsorganisme ‘Statutairen VRT’ is een aparte rechtspersoon, volledig gescheiden van het financieel en boekhoudkundig beheer van de VRT. De betaling van de dotatie gebeurt rechtstreeks aan het pensioenfinancieringsorganisme en verloopt geenszins via de bemiddeling van de VRT. Het geld wordt bijgevolg rechtstreeks voor de uitbetaling van de pensioenen aangewend.

Tot zover het overzicht. Uiteraard moeten we er rekening mee houden dat op het ogenblik dat de VRT ervoor heeft geopteerd om een pensioenfonds voor de statutairen op te richten, werd berekend hoeveel geld er in kas moet zijn om alle pensioenen van alle statutairen uit te betalen. Het gaat om een enorm bedrag en dat bedrag kan men niet op korte termijn opbouwen. Ik herinner eraan dat voor alle andere statutaire personeelsleden van de overheid niet wordt gewerkt met een pensioenfonds, maar dat elk jaar de pensioenverplichtingen worden uitbetaald.

Het initiatief van de VRT is dus zeker een daad van goed beheer, maar het duurt uiteraard een tijdje vooraleer het geld er is om aan alle toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Er is een serieuze gap, maar dat mag ons niet verontrusten, want er stellen zich geen problemen voor de mensen die in de loop van de komende jaren met pensioen zullen gaan. De overheid heeft overigens de plicht om de pensioenrechten van de statutaire ambtenaren te respecteren. Dankzij het pensioenfonds van de VRT draagt de VRT daartoe een steentje bij.

Het pensioenfonds van de contractuelen voorziet een beetje in de tweede pijler. Dat is helemaal een verantwoordelijkheid van de VRT. De cijfers tonen aan dat men meer dan het minimum haalt en dat daar geen risico's aan verbonden zijn.

Daarnaast moet altijd ook het debat worden gevoerd dat in elk pensioenfonds wordt gevoerd: over de juiste verdeling van datgene waarin de middelen worden belegd. Daar zal ik mij niet aan wagen. Naargelang van de stand van de beurzen is er altijd een discussie over meer aandelen, meer vaste activa, meer obligaties. Het is de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van het pensioenfonds om daar, op basis van de adviezen van de specialisten, iedere keer een opportuniteitsbeoordeling te doen.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, dank u voor uw omstandig antwoord. Voor de contractuelen is er vanzelfsprekend geen probleem. Het is een jong fonds. Het zou eraan mankeren indien men niet dergelijke cijfers zou kunnen voorleggen. Anders zat men al meteen in de problemen.

Voor het huidige pensioenfonds voor de statutairen is er geen probleem op de korte termijn. Ik heb dat ook niet beweerd. Verre van. Ik heb wel gezegd dat we op de een of andere manier een oplossing moeten zoeken. Dat moet daarom niet volgend jaar gebeuren, maar we zullen toch deze legislatuur een tandje bij moeten steken om de gap ten dele onder controle te houden. Hoe dichter je bij de finale datum komt en die gap blijft bestaan, hoe moeilijker het is voor een Vlaamse Regering om in één keer een bedrag van 500 miljoen euro dicht te rijden. Daarvoor moeten we een oplossing zoeken. De Vlaamse Regering heeft dat in het verleden al geprobeerd. Teneinde onrust bij het personeel te vermijden, is het belangrijk dat men daarover op een goede manier wordt geïnformeerd.

Destijds zijn er fouten gebeurd in beleggingen. De VRT heeft eind de jaren 90 ook met wisselkoersen gespeculeerd. Dat is een slecht woord. Dat is inderdaad niet de verantwoordelijkheid van de politiek, maar wij hebben daar een regeringscommissaris zonder de minste richtlijnen en bevoegdheden. Je hebt hier wel een 100 procentverplichting om dat op termijn te realiseren. De regeringscommissaris moet geen beleggingsbeleid voeren. Verre van. Maar als je op een bepaald ogenblik vaststelt dat het niet de goede kant opgaat, moet hij wel ingrijpen. Ik zie nu dat de verhouding al correcter is dan enkele jaren geleden. In 2008 vond ik die verhouding niet correct – ik heb dat toen ook gezegd. Er is op dat vlak al een grondige bijsturing gebeurd.

Minister, het is ook belangrijk dat men zegt dat men bijkomend actuariael zal bekijken of we al dan niet op schema zitten. Dat moet jaarlijks of tweejaarlijks gebeuren. Dat doen we ook hier in huis.

De laatste vraag is politiek gezien wellicht de belangrijkste als het gaat over transparantie en inzicht. Ik vroeg: “Werd de jaarlijkse 10 miljoen euro van de Vlaamse Regering voor het VRT-pensioenfonds integraal hiervoor aangewend? Is het mogelijk dat een deel van deze som via een omweg alsnog werd opgesoupeerd aan werkingskosten?” Ik gebruik die woorden natuurlijk niet toevallig. Ik zei daarnet dat de samenstelling van de huidige dotatie voor het pensioenfonds 33,7 miljoen euro bedraagt waarvan 24,1 miljoen euro op de basisallocatie. Als mijn informatie goed is, werd bij de finale opmaak van de begroting 2010 deze basisallocatie verminderd tot 14,1 miljoen euro. En tegelijkertijd werd de basisdotatie

verhoogd van 282 tot 292 miljoen euro. Als ik goed geïnformeerd ben, anders zou dit een serieuze besparing zijn voor de VRT. Men compenseert dus het ene met het andere.

Ik dacht dat men had beslist dat men dit met een andere mogelijke techniek zou realiseren. Om de vermindering met 10 miljoen euro van de dotatie van het pensioenfonds in al zijn mogelijke begrotingsartikelen te compenseren, zou men de dotatie aanpassen. Men heeft deze truc in het verleden al een paar keer toegepast. Hier lijkt er dus deels een intentioneel optreden te zijn.

Het probleem zit in het verschil tussen de reële patronale lasten, die op 19,5 miljoen euro werden berekend, waar het vorig jaar de bedoeling was om die patronale lasten op te trekken tot 22 miljoen euro. Dat was toen de deal. Als je nu het ene met het andere compenseert, maar de patronale lasten niet optrekt, zit je met een ‘gap’ van ruim 2 miljoen euro. Dat levert voor 2010 en 2011 een bedrag op van ruim 2 miljoen euro. Dat is meegenomen voor de VRT as such, maar ongunstig voor de dekkingsgraad van het pensioenfonds, dat integraal ten laste blijft van de Vlaamse Gemeenschap. Je zit daar dus onrechtstreeks met een onduidelijkheid.

Ik hoor nu bevestigen dat de dotatie van het pensioenfonds met 10 miljoen euro is verminderd en dat dit tezelfdertijd niet wordt gecompenseerd. Dan heeft men de afspraken van destijds om die dekkingsgraad ten dele te verhogen niet nagekomen. Die dekkingsgraad zit vandaag op 42 percent. Indien men die 10 miljoen euro alsnog gedeeltelijk zou hebben gestort, dan zou die dekkingsgraad al wat beter zijn. Daar zit je met een discussiepunt, zeker als er straks wordt gesproken over vervroegde oppensioenstelling. Dan moet toch zeker bekeken worden op welke manier er daar een bijpassing kan komen.

We moeten daar ten gronde over discussiëren bij de begrotingscontrole in juni. Ik interpreteer het op die manier. Er was een afspraak om de patronale lasten te verhogen. Men heeft dat niet gedaan. Dat is ten koste van het pensioenfonds gegaan en ten voordele van de gewone werking. Dat is de achterliggende reden van de constructie.

Als daar toch een regeringscommissaris zit, zou hij een kader moeten hebben, minister. Het is niet aan mij om dat te bepalen, maar het is toch telkens aan ons om de rekening te betalen. Er moet een mechanisme worden gevonden om dit bij te sturen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ter aanvulling, de intentie om de patronale bijdrage van 19,5 miljoen euro van de statutaire loonmassa te verhogen, is mij onbekend. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

Wat is er wel gebeurd? Bij de aanvang van deze legislatuur stonden we voor een bijkomende besparingsoperatie afgekondigd door de Vlaamse Regering. We konden de dotatie verlagen. We hebben beslist om de 10 miljoen euro die de overheid rechtstreeks in het pensioenfonds stort, niet meer te storten. Dat betekent dat de bijdrage van de VRT zelf aan het pensioenfonds stijgt. Er is geen relatie tussen uw bedenkingen over de verhoging van de dotatie – dat is gebeurd op basis van andere cijfers – en de bijdrage aan het pensioenfonds. Volgens mij is dat geen discussiepunt, als daar toch nog onduidelijkheid over bestaat, moeten we die uitklaren.

Voor alle duidelijkheid: voor het statutaire pensioenfonds kunnen alle verplichtingen tot 2028 worden nagekomen. Verder beschikt de Vlaamse Gemeenschap voor haar statutair personeel helemaal niet over zo'n pensioenfonds. De Vlaamse Gemeenschap betaalt gewoon de pensioenverplichtingen uit de cash. Indien de Vlaamse Gemeenschap voor haar statutairen een pensioenfonds zou moeten realiseren, dan zou ons dat voor een enorme opdracht plaatsen. In die zin huldigt de VRT het goede huisvaderschap nog meer dan de Vlaamse Gemeenschap.

Het is belangrijk voor de statutaire personeelsleden: tot 2028 is er geen probleem. Niettemin moeten we waakzaam blijven. De bemerkingen van de heer Decaluwe zijn terecht. Een goed

beheer en bestuur moet in de eerste plaats door de raad van bestuur worden opgevolgd. We zullen dat in het oog houden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de sponsoring van het wereldkampioenschap voetbal

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de opmerkingen van de Kansspelcommissie aangaande de publiciteit voor illegale kansspelverrichtingen door televisieomroepen

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Uit recente persberichtgeving blijkt dat de VRT onderhandelingen voert of voerde met Unibet. Toen dat in de pers kwam, ontkende de VRT het bericht met klem. Er was geen enkel probleem. We hebben hier een discussie gehad in verband met Starbucks. Ik vond dat toen wel interessant. Unibet zit in de wereld van gokken en kansspelen, en is in meer dan honderd landen actief. Het heeft 4,1 miljoen klanten. Het is pas opgericht in 1997 en heeft 440 werknemers. Herinner u de discussie over de sponsoring door Unibet in het wielrennen. Het werd in sommige landen zelfs verboden. Dat had misschien ook andere redenen. Maar in die sfeer moeten we Unibet zien. En daarmee voert de VRT onderhandelingen over het WK voetbal en de sponsoringdeals daaromtrent.

Waarschijnlijk is de Kansspelcommissie dat te weten gekomen. De voorzitter, de heer Marique, heeft een brief geschreven aan de VRT. In het kader van haar beschermend en repressief beleid stelt de Kansspelcommissie bij elke inbreuk proces-verbaal op en stuurt dat door naar de gerechtelijke instanties. Gelet op de bestaande pokerhype en de nakende sportgebeurtenissen, onder meer het WK voetbal in Zuid-Afrika, is zij bijzonder aandachtig en zal ze elke vorm van illegale publiciteit onderzoeken.

Ik weet uit ervaring met dergelijke dossiers, minister, dat men dergelijke brieven niet schrijft vooraleer men zeker is dat er onderhandelingen aan de gang zijn. Ik denk dat die brief van 22 maart te midden van de onderhandelingen is toegekomen. Ik ben ervan overtuigd dat zonder die brief en zonder de publicatie in de media, het contract tussen Unibet en de openbare omroep al afgesloten zou zijn om in bijkomende middelen te voorzien door het WK op de openbare omroep uit te zenden.

Het online gokbedrijf Unibet wordt door de minister van Justitie, de staatssecretaris voor de Bestrijding van de Fiscale Fraude en door de Kansspelcommissie als illegaal beschouwd omdat vandaag nog steeds elke vorm van aanbod van kansspelen via het internet verboden is. Zelfs maar de indruk wekken dat je gaat spreken met Unibet vind ik er voor de openbare omroep al over. De brief van de heer Marique bewijst genoeg.

Ik heb vernomen dat de VRT bij de eerste informele contacten gevraagd heeft of het een definitieve veroordeling was. Er is nog een vonnis van 4 maart 2010 van de rechtbank van koophandel van Brugge. Dat is een burgerlijke stakingsprocedure met burgerlijke gevolgen en geen strafrechtelijke. Bovendien is de minister van Justitie in beroep. Minister, het gaat over reclameborden geplaatst rond het veld van Club Brugge met publiciteit van Unibet. Er werd gezegd dat het nog niet grondig was en er dus wel kon worden gepraat.

Dat heb ik ervan gehoord. Intussen heeft de VRT gereageerd dat ze nog nooit van die mensen hebben gehoord. Dat geloof ik allemaal niet. In bepaalde persberichten stond dat mevrouw

Berendsen al contacten had met het casino van Brussel om naar sponsoring te zoeken. Dat werd ook niet ontkend. Men heeft dit ook stopgezet. Dat zou er nog aan mankeren! De commerciële geest om zelfs maar gesprekken te starten met dergelijke bedrijven is fundamenteel verkeerd.

Minister, misschien moeten we, zelfs als men alles ontkent, bekijken of we met een klein decretaal initiatief een oplossing kunnen vinden. Je mag geen reclame maken voor alle elementen die al zijn opgesomd in het decreet, zoals medische zaken of rookwaar. Misschien kunnen we door dit eraan toe te voegen alle potentiële gesprekken de wereld uit helpen. Dat kan in samenspraak met u, uw kabinet of de collega's. Het is eender, als het maar wordt aangepast.

Kan een sponsoringscontract van de openbare omroep voor het online gokbedrijf Unibet in overeenstemming worden gebracht met de mediawetgeving en de kansspelwet? Ik denk misschien nog wel met de mediawetgeving, maar met de kansspelwet niet.

Minister, welke initiatieven kunnen worden genomen om dergelijke sponsoringscontracten te verbieden, rekening houdend met de verhouding tussen het VRT-management, de raad van bestuur en de minister en met de mediawetgeving?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik ben ook van mening dat de voorzitter van de Kansspelcommissie een dergelijke brief niet zomaar schrijft, maar vermoedens heeft van een probleem. In de brief wordt uitdrukkelijk vermeld dat het ook gaat over de nakende sportgebeurtenissen zoals het WK voetbal in Zuid-Afrika. Dat doet vermoeden dat het over de VRT gaat, omdat de VRT de rechten heeft om dat uit te zenden. De Kansspelcommissie is zeer duidelijk in de brief. Er wordt gesteld dat het promoten van en publiciteit voeren voor illegale kansspelen aanleiding geeft tot strafrechtelijke vervolging.

Minister, weet u van die brief en hebt u contact gehad met die voorzitter om te vragen waarover het juist gaat? Dat staat ook duidelijk genoeg in die brief.

Heeft de VRT effectief contacten gehad met dat gokbedrijf in het kader van de programma's die de openbare omroep zal uitzenden? Zijn er in die zin maatregelen nodig? Ik denk van wel.

Dit is een ethisch probleem voor de openbare omroep. Die doet heel veel voor stoppen met roken en kankerpreventie, ik zeg maar wat. Dan zou de openbare omroep toch ook moeten weten dat er in Vlaanderen heel wat gezinnen lijden onder de gokverslaving van een lid van het gezin. Dat richt hele gezinnen te gronde. De VRT moet enige ethiek aan de dag leggen om niet onmiddellijk met een gokbedrijf als Unibet in zee te gaan om sponsorgelden te innen. Daarbij beschouwt de Kansspelcommissie dergelijke kansspelen als illegaal. Er is dus ook een juridisch probleem.

Minister, welke maatregelen acht u nodig? Het lijkt me opportuun om ervoor te zorgen dat promotie en publiciteit op een openbare omroep voor een dergelijk bedrijf niet mogelijk is.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik denk dat wij er allemaal ongeveer hetzelfde over denken, en gelukkig denkt men er binnen de VRT op dezelfde manier over. Ik heb met betrekking tot deze vragen contact opgenomen met de VRT. De VRT heeft me laten weten dat noch zij, noch de VAR onderhandelingen hebben gevoerd met Unibet aangaande een mogelijke sponsoring van de televisie-uitzendingen van het WK voetbal. Unibet heeft wel de vraag aan de VRT en de VAR gericht om daarover onderhandelingen op te starten, maar de VRT heeft toen beslist dat ze in de huidige juridische context geen commerciële communicaties over Unibet zou kunnen of willen uitzenden. De VRT heeft die beslissing al genomen lang voor het in de media geciteerde schrijven van de Kansspelcommissie werd rondgestuurd. Een sponsoringcontract met een online gokbedrijf dat illegaal bevonden is, is zowel voor de openbare als voor de particuliere omroeporganisaties verboden, en dat op basis

van artikel 52 van het Mediadecreet, dat stelt dat aanbieders van omroepdiensten geen commerciële communicatie mogen uitzenden die in strijd is met de wettelijke bepalingen.

Ik heb zelf geen kennis van de brief die de Kansspelcommissie aan de omroepen gericht heeft. Ik heb hierover tot op vandaag geen contact gehad met de omroepen, noch met de Kansspelcommissie zelf, gewoon ook omdat er geen enkele aanleiding was om daaromtrent een initiatief te nemen.

De VRT meldt me dat als ze samenwerkt met derden rond programma's, ze altijd alle wettelijke bepalingen zal respecteren en ze haar voorbeeldrol en onafhankelijkheid als publieke omroep niet uit het oog verliest. Dat is ook een van de belangrijkste argumenten geweest om niet in te gaan op de vragen of de suggesties om onderhandelingen op te starten met Unibet.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, ik wil enkel nog aan de minister vragen of men bereid is om dat op de een of andere manier decretaal te proberen verankeren, om die discussies over wie met wie contact opneemt, in de toekomst te vermijden.

Het antwoord van de VRT verwondert mij niet, minister. Het is misschien zelfs juist, want het klopt dat men al gestopt was voor het in de pers verscheen. Maar men is wel gestopt tussen de dag dat het in de pers verscheen en de datum op de brief die de VRT heeft gekregen van de Kansspelcommissie. Ik zal die brief laten ronddelen aan de collega's. Het is maar een klein detail, maar mocht die brief er nooit geweest zijn, dan zou men misschien wel geprobeerd hebben om te closen. Ik heb gehoord dat men zei dat het nog niet definitief was, aangezien er nog beroep van de minister was enzovoort. Een aantal geesten binnen de VRT – ik spreek niet over het management, maar over de commerciële jongens daar net onder – waren er nog niet van overtuigd, volgens mijn informatie. Dat was ook zo bij Starbucks.

Gelukkig is er een brief gekomen, anders zouden we in deze commissie een enorme controverse gehad hebben. Men zou waarschijnlijk weer getekend hebben en men zou voor voldongen feiten hebben gestaan, zoals destijds met het casino in Brussel. Contact opnemen en zeggen dat men het niet doet om principiële redenen, is iets heel anders dan contact opnemen en zeggen dat men het eens zal bekijken en dan wekenlang naar een oplossing zoeken. Wij zullen er nooit het fijne van weten, maar ik ben er heilig van overtuigd dat die brief er de oorzaak van is geweest dat het gestopt is. Anders hebben die mensen de brief niet zomaar gestuurd.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: In sommige zaken die de openbare omroep doet, is er effectief een probleem met ethiek en met wat de bevolking van een openbare omroep verwacht. De commerciële mentaliteit die bij bepaalde mensen binnen de VRT heerst, moet er gewoon uit. Er zijn bepaalde sponsordeals en manieren van contracten onderhandelen die niet thuishoren in een openbare omroep. We hebben daar tijdens de vorige legislatuur ook al wat staaltjes van gezien. Die mentaliteit moet veranderen bij de openbare omroep, wil hij echt een sterke openbare omroep zijn die buiten discussie staat.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik denk dat we het allemaal met elkaar eens zijn, collega's. Blijkbaar heeft men het bij de VRT ook begrepen en heeft de ethiek daar wel gespeeld. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er geen mensen rondlopen die op een bepaald moment dachten dat er wel een opportuniteit was, maar het is goed dat de nodige procedures en handremmen gewerkt hebben.

Bij de voorbereiding van de volgende beheersovereenkomst moeten we zeker eens bekijken of we nog bijkomende regels of normen moeten installeren, hetzij in de

beheersovereenkomst, hetzij in het Mediadecreet. Ik sta daarvoor open. We kunnen dat bekijken als we het geheel bekijken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de schaalvergroting bij de mediagroepen en de gevolgen voor de regionale televisie

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, collega's, in het Mediadecreet zijn de erkenningsvoorwaarden voor de regionale televisieomroepen vastgelegd in de artikelen 165 tot en met 173. Op basis daarvan hebben tien regionale omroepen een zendvergunning gekregen: ATV, AVS, Focus-WTV, TV OOST, Ring-tv, ROB-tv, RTV, tvbrussel en TV Limburg.

Die regionale omroepen hebben allemaal een vzw-structuur. Om erkend te worden, moeten zij regionale informatie brengen met de bedoeling binnen hun zendgebied de communicatie onder de bevolking en tussen de overheden en de bevolking te bevorderen en bij te dragen tot de algemene sociale en culturele ontwikkeling van de regio. Tot zover niets aan de hand, maar intussen hebben die regionale omroepen ook allemaal een exploitatiemaatschappij opgericht. Dat gaat meer over de operationele kant van de regionale omroep. Als we even kijken naar een rapport van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) over de mediaconcentratie in Vlaanderen, stellen we vast dat bijvoorbeeld Concentra voor 74 percent de exploitatie van TV Limburg voor zijn rekening neemt, en van TV OOST en ATV voor 50 percent. Roularta heeft de exploitatie van Focus-WTV in handen, Corelio van ROB-tv, De Persgroep van ATV en noem maar op. Eigenlijk zijn er maar een of twee regionale omroepen die geen exploitatiemaatschappij hebben en die nog altijd met die vzw-structuur informatie brengen.

De regionale omroepen die wel een exploitatiemaatschappij hebben, werken natuurlijk met een ander businessmodel. We zien meer en meer dat die vzw officieel alles beheert. Dan heb je de operationele zaken, die zijn toevertrouwd aan de exploitatiemaatschappij, zoals losse contracten, freelancers en zo meer. Juridisch is er niets aan de hand, zou je zeggen, maar dat heeft wel een impact op de activiteiten, namelijk de doelstellingen en de opdrachten die vanuit het Mediadecreet zijn opgelegd.

Ik heb daar mijn bedenkingen bij, ook omdat die exploitatiemaatschappijen deel uitmaken van grote mediagroepen. En dan komen de reclameregies van die mediagroepen in beeld, zoals Regionale TV Media en dergelijke meer. Het rapport van de VRM spreekt over een verstremgeling van het media-aanbod. Men neemt het niemand kwalijk dat hij allerlei activiteiten ontplooit – het is een vrije markt –, maar de regionale omroepen hebben toch wel een bijzondere status en functie. Daar moeten we over waken.

We zien meer en meer dat regionale omroepen via die reclameregies reclamespots brengen van een gebied waar de bevolking daar niet meteen iets aan heeft. Reclame voor een bouwfirmat uit regio X in regio Y, dat zijn toch rare situaties, ingegeven door reclamewerving en commerciële belangen. De redacties van de regionale omroepen zijn onafhankelijk en hebben er niet rechtstreeks iets mee te maken, maar we weten allemaal dat het financiële draagvlak van een regionale omroep vooral reclame- en commerciële inkomsten zijn. We moeten toch eens bekijken of de regionale omroepen wel nog altijd hun functie vervullen.

In dat verband heb ik een aantal vragen voor u, minister. De VRM heeft decretaal de opdracht gekregen om toezicht uit te oefenen op het naleven van de mediaregelgeving. Werd er door

de VRM al gecontroleerd of de regionale televisiezenders aan alle decretale erkenningsvoorwaarden voldoen? Zo ja, hoe vaak en hoe gebeuren die controles? Wat waren de belangrijkste bevindingen en beleidsaanbevelingen? Als dat niet gebeurt, waarom werden er nog geen controles uitgevoerd? Is de VRM van mening dat contracten met reclameregies kunnen worden beschouwd als “bindingen met commerciële bedrijven”, zoals bepaald in het Mediadecreet?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, de Vlaamse Regulator voor de Media heeft als decretale missie de handhaving van de mediaregelgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap en de taak tot toezicht op de naleving van en de beteugeling van de inbreuken van de bepalingen van het Mediadecreet, met inbegrip voor wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties.

Conform artikel 220 van het Mediadecreet doet de algemene kamer van de regulator uitspraak hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de Vlaamse Regering, ofwel naar aanleiding van een schriftelijke, met redenen omklede en ondertekende klacht, of ambtshalve.

Sedert de oprichting van de VRM heeft de regulator nog geen enkele klacht ontvangen in verband met de niet-naleving van de erkenningsvoorwaarden door de regionale televisieomroeporganisaties of in verband met de niet-streekgebonden inhoud van reclameboodschappen, noch werd tot op heden hiertoe een verzoek vanwege de Vlaamse Regering ontvangen. Ook het Vlaams Commissariaat voor de Media, die de rechtsvoorganger was van de regulator, heeft sinds zijn inwerkingtreding in juli 1998 tot in februari 2006 geen enkele dergelijke klacht of dergelijk verzoek ontvangen.

De bepalingen met betrekking tot de regionale televisieomroeporganisaties zijn vastgelegd in artikel 165 tot en met 173 van het decreet en de formele erkenningsvoorwaarden staan meer specifiek in artikel 169. Sedert de inwerkingtreding van het decreet is de bevoegdheid tot erkenning van de regionale televisieomroeporganisaties, en de verlenging ervan, van de regulator overgegaan op de Vlaamse Regering, conform artikel 166 van het Mediadecreet. De procedurele voorwaarden voor het verkrijgen van een erkenning als regionale televisieomroeporganisatie zijn momenteel nog steeds vastgelegd in artikel 34 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 juni 2006.

Ter gelegenheid van de aanvragen tot de verlenging van de erkenning van de regionale televisieomroeporganisaties die vóór de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 tot de bevoegdheid van de regulator behoorden, werd de invulling van de formeel door het Mediadecreet gestelde voorwaarden door de regulator onderzocht. Ik verwijs hiervoor naar de beslissingen tot verlenging van de erkenning van 16 februari 2009 van vzw Antwerpse Televisie, de verlenging van de erkenning van 20 april 2009 van vzw West-Vlaamse Televisie Omroep Regio Zuid. Daarbij werden desnoods ontbrekende informatie of stukken opgevraagd.

De facto oefent de Vlaamse Regulator een controle uit bij de werkings- en de financiële verslagen. De regulator kan ambtshalve, naar aanleiding van het onderzoek van die werkings- en financiële verslagen die de regionale televisieomroepen jaarlijks aan de regulator dienen te bezorgen, een bijkomend onderzoek instellen naar de invulling door de regionale televisiezenders van de diverse decretale verplichtingen.

Midden 2008 werd binnen de regulator een dergelijk onderzoek ingesteld naar de regionale televisiezender AVS, aangezien diverse wijzigingen zich hadden voorgedaan in de statuten, de werking en ook de samenstelling van de algemene vergadering en de raad van bestuur, zonder dat die op voorhand waren meegedeeld aan de regulator. Naar aanleiding van dit onderzoek werden geen decretale inconformiteiten vastgesteld en was er dus ook geen nood aan een ambtshalve optreden.

De controle door de regulator van de naleving van de decretale verplichtingen door de regionale televisieomroeporganisaties, wanneer daar aanleiding toe bestaat, betreft bijgevolg grotendeels een onderzoek van de door deze televisiezenders bezorgde gegevens aangaande de formele invulling van hun diverse verplichtingen, aangezien ook het merendeel van de opgelegde erkenningsvoorwaarden ook formele verplichtingen zijn zoals in verband met de rechtspersoon, de vestiging, onverenigbaarheden, representativiteitsvoorschriften en dergelijke meer.

In uw vraag om uitleg refereert u met de uitdrukking “bindingen met commerciële bedrijven” aan de erkenningsvoorwaarde die is vastgelegd in artikel 169, ten vijfde van het Mediadecreet dat zegt dat de regionale televisieomroeporganisaties onafhankelijk moeten zijn van een politieke partij, een beroepsvereniging of een organisatie met een commercieel doel. Hieraan koppelt u de vraag of de regulator van mening is of contracten met reclameregies als dusdanige bindingen kunnen worden beschouwd en wellicht dus ook of daardoor de vermelde onafhankelijkheidsplicht wordt geschonden.

De regulator is van oordeel dat zolang een politieke partij, beroepsvereniging of organisatie met een commercieel doel niet op een of andere wijze formele controle verwerft over het bestuur of het beleid van de erkende rechtspersoon, een inbreuk hierop wettelijk moeilijk kan worden vastgesteld. Zelfs de aanwezigheid in de raad van bestuur van de regionale televisieomroeporganisaties van personen met een politiek mandaat of een bestuursmandaat in beroepsverenigingen of organisaties met een commercieel doel, zoals pers-, advertentie- of reclamebedrijven, wordt decretaal weliswaar representatief beperkt doch niet verboden. Het feit alleen al dat de representativiteitsvoorschriften dusdanig decretaal worden gepreciseerd, duidt reeds aan dat dergelijke situaties gangbaar en mogelijk zelfs geïnstitutionaliseerd zijn.

In de praktijk doen de meeste regionale televisieomroeporganisaties contractueel een beroep op een exploitatiemaatschappij of een reclameregie, wat binnen de mogelijkheden van hun autonome werking ligt, maar geenszins impliceert dat zij daardoor afbreuk doen aan de onafhankelijkheidsplicht. De regulator is dus van mening dat een contract met een reclameregie niet als een decretaal ontoelaatbare binding met een commercieel bedrijf moet worden beschouwd.

Voor wat betreft het uitzenden van niet-streekgebonden reclameboodschappen door de regionale televisieomroeporganisaties, wijst de regulator erop dat door de wijziging bij het decreet van 28 april 1998 tot wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende, de radio-omroep en de televisie, de beperking om enkel streekgebonden reclame te mogen uitzenden, werd opgeheven.

In de memorie van toelichting bij het ontwerp van dit decreet wordt gesteld: “De beperking tot ‘streekgebonden’ (reclame en sponsoring) blijkt in de praktijk moeilijk toepasbaar en oncontroleerbaar. Bovendien heeft de Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie er reeds voor geopteerd om bij de beoordeling van de streekgebondenheid van reclame en sponsoring soepele criteria te hanteren. Op de reclamemarkt verandert in de praktijk niets door het schrappen van het streekgebonden karakter van reclame en sponsoring aangezien de bepaling de facto nu al niet wordt nageleefd.” Dit was een citaat uit de parlementaire documenten van 1997-1998.

Het uitzenden van niet-streekgebonden reclameboodschappen door de regionale televisieomroeporganisaties is decretaal niet verboden, dus toegelaten, en kan bijgevolg ook niet als een inbreuk op enige verplichting vanwege de regionale televisieomroeporganisaties worden beschouwd aldus de VRM.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb nog een bijkomende vraag over de steun die Vlaanderen geeft aan de regionale omroepen voor ondertiteling en dergelijke en ook voor promotie. Gaat die naar de vzw's of naar de exploitatiemaatschappij?

Minister Ingrid Lieten: Volgens mij gaat die naar de vzw's, maar ik zal u de feitelijke informatie nog bezorgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de Staten-Generaal voor de Media

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, een jaar geleden organiseerde uw voorganger, Kris Peeters, een Staten-Generaal voor de Media naar aanleiding van de alarmerende berichten over de effecten van de economische crisis op de mediasector.

In uw beleidsnota Media 2009-2014 zegt u: “De recente herstructureringen binnen enkele mediagroepen plaatste de kwetsbaarheid van werknemers in de mediasector, in de eerste plaats de journalisten en persfotografen, sterk in de kijker. Op de Staten-Generaal van de Media van 19 maart 2009 en in het publiek debat in de marge daarvan werd aandacht gevraagd voor de grote werkdruk bij journalisten, de soms verregaande vraag tot flexibilisering, de vrees voor sociale dumping van oudere werknemers, de de facto status van schijnzelfstandigheid van een groep freelancers, de vrees om redactionele onafhankelijkheid in te boeten, de problemen die veroorzaakt worden door volledige uitbetaling in auteursrechten ter vervanging van lonen, en de soms zeer lage tarieven voor persfotografie.

In overleg met beleidsverantwoordelijken, de betrokken entiteiten en de sector zelf, wil ik werk maken van concrete voorstellen. Ik zal in die context een stuurgroep oprichten die actiepunten kan formuleren rond onder meer het beroepsstatuut van de journalist; de eventuele toepassing van het ‘sociaal statuut van de kunstenaars’ op de zelfstandige beroepsjournalisten, mogelijk in een aangepaste vorm; het statuut van de freelancers en de persfotografen; en ten slotte de problemen die veroorzaakt worden door ‘verloningen’ in de vorm van auteursrecht. Sommige van de aangehaalde problemen betreffen beleidsmateries die ook bij het federale beleidsniveau aangekaart zullen worden.”

Minister, werd deze stuurgroep al samengesteld? Zo ja, wie maakt er deel van uit? Welke actiepunten zijn er al geformuleerd? Hebt u al actie ondernomen om voor de hier aangehaalde knelpunten en problemen oplossingen te zoeken samen met de bevoegde federale collega's? Welke resultaten zijn tot nu toe bereikt?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: De stuurgroep werd nog niet samengesteld. Ik heb beslist eerst de thema's waarover deze stuurgroep zich moet buigen, nog verder te concretiseren en te onderbouwen. Daartoe zal eerstdaags een onderzoeksopdracht uitgeschreven worden die de belangrijkste aspecten in kaart moet brengen van de werkomstandigheden en het talentmanagement in het journalistieke werkveld en de audiovisuele sector. Het is ook mijn expliciete bedoeling de scope uit te breiden en mij niet te beperken tot enkel het journalistieke werkveld. Ik wil ook rekening houden met de recente polemiek waarover we in de kranten konden lezen over de werkomstandigheden in de audiovisuele productiesector.

In dit onderzoek zal er aandacht moeten zijn voor de structurele en conjuncturele knelpunten, de standpunten hierover bij de betrokken partijen, de bestaande initiatieven en het bestaande kader op alle niveaus, inclusief het sociaal overleg, het kader rond welzijn op het werk, mogelijke beleidsacties op alle niveaus, met hun budgettaire implicaties. De resultaten van deze onderzoeksopdracht moeten het vertrekpunt en basisdocument vormen voor de gesprekken binnen de op te richten stuurgroep. Over de mogelijke samenstelling en werking van deze stuurgroep werd eveneens al advies ingewonnen bij de administratie. Aangezien

onderzoek over de knelpunten nog in overweging is, is er hierover nog geen overleg geweest met de federale collega's.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Is er al duidelijkheid over wanneer die onderzoeksopdracht gegeven zal worden? Wanneer verwacht u resultaten? U zult het met mij eens zijn dat de mensen in het veld vragende partij zijn en wensen dat er zo snel mogelijk actiepunten zijn.

Minister Ingrid Lieten: De onderzoeksopdracht ligt klaar om te vertrekken. Het kan zijn dat dit volgende week gebeurt. Ik ben het met u eens dat de mensen in het werkveld daarop zitten te wachten. Maar die mensen nemen ook, afhankelijk van hun positie, heel verschillende standpunten in. Daarom heb ik gekozen voor een methodiek waarbij alle facts and figures worden verzameld. Zo kunnen we met een basisdocument naar het overleg gaan. Daarmee zullen we meer resultaat boeken en een rationeler overleg hebben dan wanneer we naar een syndicale overlegstructuur gaan. Dat is niet de taak van een minister.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de reportage van Vlaanderen Vakantieland over Oeganda

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Voorzitter, minister, op 27 maart en 3 april 2010 werd de tweedelige reportage getoond over de rondreis van Vincent Verelst door Oeganda. Het relaas was uiteraard prachtig, want het was in de eerste plaats een promotie voor wat men als een safaritrip zou kunnen omschrijven. Het relaas liet bij de kijker een stevige indruk na: de leeuwen, berggorilla's en krokodillen maakten allemaal de avonturier in ons wakker. De excursie moest het prachtige land als vakantiebestemming in de verf zetten.

Toch mogen we niet vergeten dat dit Afrikaanse land ondanks zijn schoonheid ook een gevaarlijk land kan zijn. Ik heb het concreet over het gevaar van de Oegandese samenleving voor de holebi's. De president van Oeganda heeft enkele maanden geleden een volgens mij immoreel voorstel gedaan. Er werd een wetsvoorstel geformuleerd, de zogenaamde 'kill the gays bill', waarbij homoseksuele betrekkingen tussen personen jonger dan achttien zouden worden bestraft met de doodstraf. Ook homoseksuele betrekkingen van aidspatiënten zouden tot de doodstraf kunnen leiden, en individuen en organisaties zouden worden verplicht om holebi's bij de autoriteiten aan te geven. Het wetsvoorstel werd onder westerse druk afgezwakt, maar het feit blijft dat de holebi's in Oeganda vogelvrij zijn verklaard.

Verscheidene mensenrechtenorganisaties zijn niet te spreken over deze ontwikkelingen. Ze bestempelen deze voorstellen als een poging om de samenleving uit elkaar te drijven en een gemarginaliseerde groep te criminaliseren. U begrijpt dat dergelijke schendingen van de mensenrechten mij als liberaal ten zeerste verontrusten. Ik ben ervan overtuigd dat niemand in deze commissie zal ontkennen dat de Oegandese homofobie een menselijke schande is. Ik heb hierover al vragen gesteld aan de federale ministers van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking.

Minister, het programma Vlaanderen Vakantieland kwam al eerder ter sprake. Het ging toen over de manier waarop het zijn inkomsten verwierf en de wijze waarop de inhoud al dan niet autonoom werd bepaald. Toen werd gesteld dat de reportages in het buitenland werden gefinancierd door buitenlandse toerismebureaus. Voor Oeganda werd geen financiële steun geboden, maar men mocht toch rekenen op logistieke ondersteuning. Is het belangrijk om safaritoerisme te promoten? Hoe mooi het ook is, waarschijnlijk wel, maar als dit inkomsten

voor Oeganda met zich meebrengt, moeten die op een gezonde manier worden aangewend. Er zijn andere noden in het land, zoals de noden van de bevolking en het redden van dier- en plantensoorten. Ik heb er op zich niets op tegen, maar we moeten toch weten met welk regime we te maken hebben en met wie we zaken doen. Dat laatste mag voor de kijker niet worden verborgen.

Daar wringt het schoentje: toen de VRT 4 weken geleden deze reportage aankondigde, deed zij dat door Oeganda met de woorden van Winston Churchill te beschrijven als “de parel van Afrika”. Ik weet dat dit te maken heeft met lokale natuurfenomenen, maar het is toch zeer wrang om deze bewoordingen te koppelen aan dit homofobe land. Ik weet dat een spotje voor een programma meestal kort is, maar ook op de website van Eén werd op geen enkele manier melding gemaakt van de maatschappelijke gegevens van dit land. Ondertussen is deze tekst, waarschijnlijk onder druk van talrijke verontwaardigde oproepen, aangepast. Er wordt onder meer verwezen naar de voormalige dictatuur van Amin Dada. Maar daar blijft het bij. Over de hedendaagse problematiek wordt met geen woord gerept.

We moeten ons dringend afvragen, zoals hier ook naar aanleiding van andere programma's is gebeurd, in welke mate de inhoud van de programma's wordt bepaald en door wie dat gebeurt. We bevinden ons hier toch wel op moerassig gebied. Ik zal me hier niet inlaten met de inhoud van het programma, maar ik wil u toch vragen in welke mate het aangewezen is dat een openbare omroep mensen aanspoort om naar een dergelijk land te reizen. Ik vraag me ook af op welke manier de VRT hier de deontologische afweging maakt.

Op welke basis beslist men om als Vlaanderen Vakantieland deze of gene landen te promoten? Wordt er voldoende aandacht geschonken aan de gevaren voor specifieke groepen uit onze samenleving? Deelt u mijn mening dat het promoten van landen waar de mensenrechten zo flagrant worden geschonden, best niet op de openbare omroep gebeurt?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, ik ben blij met de vraag van de heer Tommelein, hoewel ik het opmerkelijk vind dat enkel dit voorbeeld wordt aangehaald. Ik wil het wat breder stellen.

Als aandachtig kijker van Vlaanderen Vakantieland heb ik in het verleden al heel wat promotiereportages gezien voor andere landen dan Oeganda waar de mensenrechten met de voeten worden getreden. Ik denk meteen aan een reportage die werd gemaakt over Cuba, en een over reizen naar China. Het toerisme naar dergelijke landen promoten, als je weet dat de mensenrechten daar flagrant worden geschonden: dat is een probleem voor de VRT. Dat kunnen wij lezen in de jaarlijkse rapporten van Amnesty International. Als de openbare omroep het meent met zijn verdediging van een verdraagzame en democratische samenleving en al die waarden zo hoog in het vaandel voert, dan mag dit ook wel eens een afweging zijn wanneer hij een dergelijk programma samenstelt.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, ik vroeg me af waar die vraag over ging. Nu is het mij duidelijk.

Ik vind het wel een beetje vreemd. We kunnen de VRT een lijstje gaan geven van de landen waar men beter wegblijft met de cameraploegen, voor welk programma dan ook. Dat staat allemaal op Wikipedia, ik kan het doorfaxen, dat zijn landen zoals China, Cuba, Laos, Libië, Noord-Korea enzovoort. Het is hier al aangestipt, dat wordt een hele lijst. Staat de promotie ter discussie? Dan moeten we een lijst maken van al die landen die ooit werden gepromoot. Ik vind dat zoiets niet de taak is van de politiek. Wie mij kent uit de vorige legislatuur, weet dat al: ik ben tegen de inhoudelijke inmenging in VRT-programma's.

Kunnen we de sponsoringmogelijkheden en financiële deals bespreken? Dat is hier gebeurd met Vlaanderen Vakantieland. Dat is een andere zaak. De producers en regisseurs moeten

zelf maar weten waar ze naartoe gaan en mee bezig zijn. Volgt daar publieke verontwaardiging op, dan is dat maar zo. Ik vind niet dat we ons op dat pad mogen begeven. Ik ben het volledig oneens met de toestand in Oeganda. Maar als we daarmee gaan beginnen, dan zijn we ver van huis.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: We hebben hier al uitvoerig gedebatteerd over Vlaanderen Vakantieland en wie wat betaalt. Ik heb nu weer het gevoel dat we in zo'n situatie zitten: iemand betaalt en de VRT draait.

Waarom werd er voor Oeganda gekozen? Waarschijnlijk vond een of andere touroperator het interessant of zag hij daar veel potentieel in een bepaalde niche. Zoals de heer Verstrepen zegt, een lijst maken met verboden landen is zeer delicaat. Hoe meer charters de openbare omroep maakt, hoe meer discussies er ontstaan. Ik vind wel dat de openbare omroep ergens het verschil moet maken met de commerciële zenders. We moeten meer afstappen van de wensen van touroperators en andere subsidiekanalen. Daar gaat het om. Men kan discussiëren over Oeganda als de parel van Afrika. Waarom zou het Kenia niet kunnen zijn? Of Tanzania? Ik vind dat allemaal delicaat.

De heer Tommelein heeft wel een punt. Hij pleit evenmin voor een zoveelste charter. We zitten nog altijd in die commerciële spiraal van 'u betaalt, wij draaien'.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik kreeg deze vraag ook van enkele verontruste burgers op mijn kabinet. Na contact met de VRT heb ik hun een antwoord bezorgd dat in de lijn ligt van wat ik u zal antwoorden.

Eerst en vooral wil ik verwijzen naar de opdracht van de openbare omroep in het Mediadecreet. Op basis van artikel 8 van het Mediadecreet van 27 maart 2009 heeft de VRT als maatschappelijk doel om radio-, televisie- en andere soorten programma's te verzorgen binnen de opdracht van de openbare omroeporganisatie. Daarbij wordt gesteld dat de VRT zorgt voor een kwalitatief hoogstaand aanbod in de sectoren informatie, cultuur, educatie en ontspanning. Prioritair moet de VRT op de kijker en luisteraar gerichte informatie- en cultuurprogramma's brengen. Daarnaast stelt artikel 7 van het Vlaamse Mediadecreet dat de VRT haar programma-aanbod autonoom vastlegt.

De VRT stelt dat Vlaanderen Vakantieland in de eerste plaats een reisprogramma is dat de focus legt op vakantiebeleving en zich dus onderscheidt van een consumenten- of nieuwsprogramma. Concrete selectiecriteria om een land of een regio aan bod te laten komen in het programma zijn, aldus de VRT, onder andere: de aanwezigheid van voldoende ingrediënten om een boeiende reportage te draaien, de bereikbaarheid van de bestemming, de variatie inzake bestemmingen en doelgroepen, en het evenwicht tussen nieuwe en bekende bestemmingen.

Vlaanderen Vakantieland is een toeristisch magazine. Met de reportage over Oeganda wil het programma volgens de VRT niet meer doen dan een reisverslag brengen. De VRT doet dat volgens eigen zeggen op een waardige manier met respect voor het land en onder begeleiding van de plaatselijke bevolking. De VRT voegt daaraan toe dat men daarmee niet de problemen ontkent waarmee de Oegandese bevolking te maken heeft. Dat geldt voor alle andere landen waar Vlaanderen Vakantieland reportages over maakt. Laten we eerlijk zijn, als wij onze normen inzake de invoering en naleving van de mensenrechten gaan opleggen aan de rest van de wereld, zullen heel wat landen afvallen, ook landen waarvan we in eerste instantie denken dat alles oké is. De VRT ontkent die problemen niet, maar stelt ook dat de naleving van de mensenrechten bij uitstek in andere programma's van de VRT aan bod komt. Dat zijn met name de duidingsprogramma's.

Oeganda is een bestemming die in het aanbod zit bij zowat alle touroperatoren die avontuurlijke reizen aanbieden in Vlaanderen. Het is met andere woorden een reisbestemming voor Belgen, en komt in die hoedanigheid aan bod in een reisprogramma.

De problematiek van de sociaal-economische en maatschappelijke situatie in landen en regio's is per definitie niet het voorwerp van een programma dat inzoomt op toeristische bezienswaardigheden. De sociaal-maatschappelijke situatie van een land komt eerder aan bod in de duidingsprogramma's. De VRT stelt dat er in zijn nieuws- en duidingsprogramma's absoluut een kritische houding ten opzichte van Oeganda aanwezig is, en dat men daar al aandacht aan gespendeerd heeft.

Ik wil daar nog twee zaken aan toevoegen. Ik kom terug op de woorden van de heer Verstrepen. Het is niet aan mij om op concreet programmaniveau tussen te komen bij de VRT. Als minister bevoegd voor het mediabeleid wens ik de autonomie van de VRT conform artikel 7 van het Mediadecreet te respecteren. Dat wil niet zeggen dat men daar als burger niet over kan discussiëren. Het is altijd een beetje zoeken en voorzichtigheid aan de dag leggen. Ik ga ervan uit dat de programmamakers dat doen. Die afweging heeft zeker te maken met de lokale omstandigheden, met het naleven van de mensenrechten en met de sociaal-economische situatie van de bevolking.

Aan de andere kant is toerisme een grote bron van inkomsten voor de lokale bevolking. Ze krijgt daardoor meer mogelijkheden tot contact en communicatie met mensen uit andere landen. Dat draagt dikwijls bij tot de debatacultuur in het land zelf. In die zin is het altijd een beetje passen en meten. Die opportuniteitsafweging komt toe aan de makers van het programma.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Minister, ik verwacht van u helemaal niet dat u daarin tussenkomt. Dat heb ik u niet gevraagd.

Ik ben het met u eens dat dit programma cultuur en ontspanning brengt. Ik heb het programma bekeken. Ik vond het zeer mooi. Maar op geen enkele manier, op geen enkel moment grijpt men de kans aan om informatie mee te geven over de problemen in het land. Ik vind dat men daarmee een unieke kans laat schieten. Het verontrust mij ten zeerste dat de openbare omroep de situatie niet gebruikt om de toestand van een land te schetsen, zeker inzake het uitvoeren van de doodstraf voor homoseksuelen. Dat is een belangrijk aandachtspunt. We moeten daar met ons allen tegen strijden.

Het toont volgens mij ook wel aan dat het programma gefinancierd wordt door derden. Ik kan gerust begrijpen dat de financierders er absoluut geen belang bij hebben dat de negatieve aspecten belicht worden. Toch vind ik dat het de taak is van een openbare omroep om daar volledige informatie te brengen. Ik heb op geen enkele manier gezegd dat die reportage niet mocht. Ik heb gevraagd of de openbare omroep geen verantwoordelijkheid draagt om de kijker ten minste te wijzen op de minder fantastische aspecten van een land.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik ken de tradities van deze commissie om zich niet te mengen in de inhoud van programma's. In Vlaanderen Vakantieland gaat het niet echt om een journalistieke reportage of een nieuwsreportage. Het gaat om het promoten van reizen, meestal gesteund door bepaalde touroperators. Minister, dat kunnen we toch een beetje uit uw antwoord afleiden. U zegt dat de VRT dat heeft gebracht omdat alle touroperators avontuurlijke reizen hebben naar Oeganda.

Ik vind het niet zo delicaat om toch enige terughoudendheid te vragen van de openbare omroep bij de promotie van dergelijke landen. De heer Verstrepen vindt dat helemaal niet. Als de VRT het dan toch zo meent met die verdraagzame samenleving en democratie, zou het kies zijn om op zijn minst enige terughoudendheid te hebben bij het promoten van dergelijke

landen. Blijkbaar is bij de VRT het lievelingsgerecht van een dictator van 70 jaar geleden belangrijker geworden dan hedendaagse grove schendingen van de mensenrechten. Daar heb ik wel een probleem mee.

De heer Carl Decaluwe: Welke landen wel of niet, dat is niet onze taak. De taak van dit parlement is controle.

Ik heb gekeken op de website. Dat programma is gesponsord door Neckermann. Dan komen we bij de discussie: is dat product placement of niet? Product placement mag, maar moet aan voorwaarden voldoen. In de eerste plaats is dat de redactionele onafhankelijkheid. Ik kan me niet inbeelden dat Neckermann dat sponsort en hoofdzakelijk landschappen bezoekt waar zij toevallig geen reizen organiseren maar de concurrentie wel. Ik heb bij het debat over product placement voorbeelden aangehaald waarbij duidelijk aangetoond is dat de samenstelling van het programma mee bepaald wordt door degene die betaalt. Op papier zal men altijd zeggen dat de redactionele onafhankelijkheid gewaarborgd is. Neckermann sponsort dat. In het programma bezoekt men toevallig alle plaatsen waar de Neckermannreizen naartoe gaan. Ik kan het mij niet anders indenken. Anders zijn het stommeriken dat ze dat sponsoren.

Minister, het is deels interne operationaliteit, niet de taak van de politiek. Maar als de VRT ons niet kan overtuigen van die redactionele onafhankelijkheid, blijven we die discussie hebben. Ik ben er, door verklaringen van anderen, van overtuigd dat het in dit type van programma's niet volledig gescheiden is. Dat is de vaststelling. De vraag is: wat doe je eraan? Misschien kan er duidelijkheid komen bij een volgende beheersovereenkomst zodat we deze vragen niet meer hebben in deze commissie.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik wil gerust, zoals de heer Decaluwe, een discussie voeren over hoe je omgaat met product placement in het geval van reisbureaus. Dat is al meermaals aan bod gekomen. Nogmaals: als Vlaanderen Vakantieland dit weekend een gesponsorde buitenlandse reisreportage zou maken over Vaticaanstad en de bisschoppen of kardinalen daar, dan krijgen we weer een vraag. Laten we ernstig blijven. Ik begrijp de problematiek van de holebi's ook wel, maar dan mag je in het Midden-Oosten ook al geen reportages meer draaien. Ik vraag me af of je dan nog naar China mag. Ik kan zo doorgaan.

Ik vind dat dit een eigenaardige discussie wordt. Ik wil het wel hebben over de commercialisering van Vlaanderen Vakantieland. Is dat wel een leuke bestemming en is dat product placement? Maar als we gaan beginnen over de landen waar doodstraffen zijn en zo, doe de keet dan dicht. Maak dan een programma zonder Vlaanderen Vakantieland.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over reclame of sponsoring op de verschillende websites van de openbare omroep

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Dit onderwerp sluit aan bij een groter geheel: de financiering van de openbare omroep. Dat is hier al vaak aan bod gekomen. Enerzijds zijn er de nu lopende besparingen, anderzijds is er de evaluatie van de beheersovereenkomst. Van dat laatste hebben we nog niet veel gehoord, maar dat zal zeer actueel worden. Deze twee belangrijke gegevens verplichten ons stil te staan bij het financieringsmodel dat wij aan de openbare omroep hebben opgelegd. Hieraan zal moeten worden gesleuteld, vooral om de transparantie te verbeteren.

We hebben gekozen voor een model van gemengde financiering. Enerzijds zorgen we voor een riant basisenveloppe. Anderzijds kunnen er inkomsten worden gehaald uit reclame,

sponsoring, merchandising, exploitatie van het aanbod enzovoort. Deze laatste inkomsten worden verkregen door zich te gedragen als een marktspeler. Dat is op zich geen probleem, want we hebben dat toegestaan.

Ik ga in op de inkomsten via reclame en sponsoring. In de huidige beheersovereenkomst werd duidelijk vastgesteld dat inkomsten uit reclame en uit televisiesponsoring toegelaten zijn, maar beperkt. De VRT mag maximaal ongeveer 40,9 miljoen euro innen via de verkoop van reclameruimte op de radio en maximaal 10 miljoen euro via televisiesponsoring. Dan heb ik het nog niet over de knipperlichtenprocedure, waar ik niet verder zal op ingaan.

De tijd dat de openbare omroep zich enkel begaf op die twee mediaplatformen, ligt al een tijdje achter ons. Het internet met zijn talloze mogelijkheden en toepassingen wordt altijd maar belangrijker in het medialandschap. Ook de VRT is op deze kar gesprongen, en dat is nodig. De traditionele mediakanalen zullen steeds meer aan belang inboeten ten voordele van het internet. Als je up-to-date wilt zijn, volg je tegenwoordig de websites. Ik veronderstel dat de televisie niet zal verdwijnen, maar toch is het een fundamentele evolutie.

Vandaag heeft de openbare omroep niet minder dan twaalf actieve websites onder haar beheer, die in drie groepen kunnen worden onderverdeeld. De eerste groep zijn de websites die onmiddellijk kunnen worden verbonden aan het tv-net: één, Canvas en Ketnet. Een tweede groep zijn de websites verbonden aan de radiozenders: Radio 1, Radio 2, MNM, Klara enzovoort. Tot slot heeft de VRT drie websites die, om het met de woorden van de beheersovereenkomst te stellen, thematisch georganiseerd zijn: deredactie.be, sporza en cobra.be.

Opvallend is dat alle websites, op vier na, ruimte hebben voor reclame of sponsoring. Hierover vinden we geen specifieke passage in de beheersovereenkomst. Het spreekt voor zich dat het onderhouden van de twaalf websites een zekere kost met zich meebrengt. De vraag is hoe het onderhoud gefinancierd wordt.

Reclame op of sponsoring van websites moeten we bekijken binnen het globale kader van het marktgebeuren. De andere mediagroepen worden ook steeds actiever op het internetplatform. Dat is evident. Ik denk in het bijzonder aan de geschreven pers. De geschreven krant zal steeds meer worden vervangen door de eigen website met nieuws, duiding en analyse. Terwijl de VRT vroeger vooral een concurrent was van televisiebedrijven zoals de VMM, begeeft die zich, onder druk van de situatie, nu in het vaarwater van talloze anderen.

Minister, daarop moeten we nauwlettend toezien. Deze evolutie zal enkel versterken. Ik denk aan de aankondiging van de VRT om het aanbod in aangepaste vorm beschikbaar te stellen voor de gebruikers van een mobiel toestel. Dat zal ongetwijfeld weer kosten meebrengen. Dan rijst weer de vraag met welke middelen dit allemaal wordt betaald.

Als de VRT via deze nieuwe platformen inkomsten probeert te verwerven, is de VRT duidelijk een marktspeler. Het internet is gezien het globale karakter een zeer complex gegeven, zeker wat wetgeving betreft. We zullen er een grote kluif aan hebben. Het zal belangrijk zijn om een duidelijke visie te ontwikkelen voor de nieuwe beheersovereenkomst. Misschien kunt u nu al een tipje van de sluier oplichten en iets zeggen over waar u naartoe wilt.

We zullen fundamentele vragen moeten stellen: hoe willen we dat de openbare omroep zich verder op deze nieuwe platformen begeeft en hoe zullen we dat financieren? Vandaag stel ik me al vragen bij reclame op en sponsoring van de huidige websites. Tot welke soort van inkomsten behoren de advertenties op de verschillende websites van de openbare omroep? Worden de inkomsten hier, net zoals bij radioreclame en televisiesponsoring begrensd? Zo ja, op welk bedrag ligt die grens? Op basis van welke criteria wordt bepaald op welke websites wel geadverteerd wordt en op welke niet? Hoeveel kost het onderhouden van de twaalf websites in vergelijking met het totaal aan uitgaven van de VRT? Welke visie hebt u als minister van Media op het toevoegen van advertentieruimte op de verschillende VRT-

websites? Door welke regie gebeurt dat? Op welke manier worden die inkomsten en die reclames gemanaged?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, ik sluit me aan bij de zeer interessante vraag van de heer Tommelein.

De VRT hanteert zoals altijd het principe ‘wat niet geregeld is, mag’. Wij vinden het vanuit onze fractie belangrijk dat de openbare omroep op zo veel mogelijk platformen actief is, maar wel op een neutrale manier. Het ene platform mag niet bevoordeeld worden ten opzichte van het andere. De cruciale vraag, die de heer Tommelein ook al heeft gesteld, is hoe dit allemaal wordt gefinancierd en hoe het in de toekomst zal worden gefinancierd. Ik heb vandaag ook geen pasklaar antwoord, maar er moet wel een duidelijk kader zijn dat voor al die verschillende websites en initiatieven die de openbare omroep neemt, stelt waar het verschil tussen de publieke en de niet-publieke opdracht zit. Dat is van cruciaal belang, ook ten aanzien van Europa, inzake financiering, ondersteuning et cetera. Het is belangrijk dat we een duidelijke afbakening maken van wat kan en wat niet kan.

Een ander belangrijk element met betrekking tot de financiering is het spanningsveld met de krantengroepen. Daar zitten schitterende websites tussen. Alle politici kijken geregeld naar de sites van De Standaard en De Morgen, zeker ook in de afgelopen periode, maar ook naar deredactie.be. De ene doet het volledig met private inkomsten, de andere doet het deels met publiek geld en deels met sponsoring en reclame.

Als we naar het buitenland kijken, zien we dat er modellen ontwikkeld worden, ook door commerciële groepen, om het tegen betaling te doen. Ook dat moeten we eens rustig bekijken: wat kan en wat kan niet, met een onderscheid tussen publieke en niet-publieke opdrachten. We moeten daar ook eens een publiek debat over voeren, voorafgaand aan de beheersovereenkomst.

Als je naar de website van één kijkt, kun je je ook afvragen welk type sponsors je allemaal kunt toelaten. We zien nu bijvoorbeeld dat Cofidis een sponsor is. Dat is een kredietverstrekker voor mensen die niet weten waarin of waaruit op het vlak van geldvoorziening. De vraag is of je als publieke omroep ook die groepen onder de arm moet nemen. We hebben hier vandaag al een discussie gehad over Unibet. Waar ligt de grens? Een publieke omroep moet op de een of andere manier het verschil kunnen maken met een commercieel bedrijf.

Mijn pleidooi is om daar voor de zomer, en in ieder geval voordat de effectieve onderhandelingen over de beheersovereenkomst starten, ten gronde een debat over te voeren. We zullen de nodige flexibiliteit aan de dag moeten leggen. We mogen in de beheersovereenkomst niet alles betonneren voor 5 jaar. Gezien de technologische en andere media-evoluties zullen we ook systemen moeten uitdokteren om geregeld bij te sturen, met akkoord van hetzij de raad van bestuur, hetzij de politiek.

In een sterk gecommercialiseerd en wijzigend medialandschap, en met Europa dat over onze schouder meekijkt, moeten we mechanismen uitdokteren om dat te kaderen, zodat we geen klachten krijgen vanuit Europa. Want er lopen op Europees niveau al klachten over die problematiek.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, minister, collega's ik ben blij dat het inzicht in deze commissie voortschrijdend positief is in dezen.

Ik wil toch even aanstippen dat we hier zelf schuld aan hebben. In de vorige legislatuur heb ik voor de eerste keer, bij de wijzigingen onder minister Bourgeois, aangeduid dat er hier een opening was. Dat zou dan nadien in orde worden gebracht met een hersteldecreet, maar dat is nooit gebeurd. Bij de veranderingen van de decreten in het voorjaar heb ik daar een aantal

initiatieven rond genomen en een aantal amendementen ingediend, specifiek over deze materie. Ik heb toen aan de collega's van CD&V en Open Vld gevraagd om dat onder de loep te nemen en aan te passen. Mijn amendementen zijn toen niet aanvaard. Men heeft toen duidelijk de stelling ingenomen dat we de VRT de nodige ruimte moesten geven om via de onlinemarkten reclame en fondsen te werven. Nu zien we dus dat er een verandering is. Ik kan dat alleen maar toejuichen, als ik de collega's nu bezig hoor.

Als je dan naar de buitenlandse omroepen kijkt die online actief zijn, in Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië, zie je dat die geen reclame hebben op hun websites. Ik vraag me af of wij hier dan moeten toelaten dat de openbare omroep deze toch vrij commerciële markt ook naar zich toetrekt. Ik denk niet dat ze daarmee hun budgetten zullen rechtekken. Het heeft meer te maken met een soort volledig reclamepakket dat men wil aanbieden. De eerste die zal steigeren, is natuurlijk de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var), omdat die ook graag websitereclame in combinaties verkoopt. Maar je kan daarover discussiëren. Ik vind dat een openbare omroep dat niet moet brengen op zijn webplatformen. Als je vandaag naar de website van Radio 1 surft – u kent de truken van de foor ook – om naar het nieuws te luisteren om te horen of er nu verkiezingen komen of niet, moet je heel wat geduld aan de dag leggen om PNB Paribas Fortis weg te krijgen.

Minister, u moet dat maar eens doen, u zult heel klein zien staan “ga naar de website” of een heel klein kruisje vinden. Dat zijn commerciële technieken, maar dat zit bij Radio 1. Bij deredactie.be natuurlijk niet, want het antwoord is al dikwijls geweest dat dat niet gebeurt bij nieuwswebsites. Ik denk dat u daar oog voor moet hebben en het meest makkelijke of duidelijke kader dat u kunt creëren, is de decommercialisering. De openbare omroepen over de landsgrenzen doen het niet en ik zie geen argumenten om dit door de VRT wel verder te laten uitbouwen, maar dit is natuurlijk mijn stelling hierover.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, net zoals bij de vorige vraag over Unibet is ook dit een voorbeeld van de commerciële mentaliteit die blijkbaar blijft heersen aan de Reyerslaan en waarbij men telkenmale op zoek gaat naar een opening om extra middelen te genereren. Volgens mij is dat niet conform de geest van het decreet. Het zou bijzonder erg zijn indien men die mentaliteit zou volhouden en men dit parlement noopt elk mogelijk achterdeurtje of elke mogelijke opening te sluiten en extra regels uit te vaardigen. Dat zou een heel spijtige zaak zijn. In dezen moet vooral de mentaliteit veranderen en ik hoop dat men bij de VRT beseft dat men op die manier een heel slecht parcours aan het rijden is. Ik denk dat het de kritische geesten in deze commissie zijn die de VRT nog het meest beschermen en proberen te behoeden voor een Europese veroordeling die eraan komt indien men op deze weg blijft verdergaan.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, de beheersovereenkomst regelt de openbare-omroepopdracht van de VRT en definieert de opdracht en bepaalt ook de inhoudelijke vereisten daarvan. Het financieringsluik van de beheersovereenkomst bevat weliswaar een aantal bepalingen die relevant zijn voor de commerciële activiteiten van de VRT zoals de grenzen voor de inkomsten uit radioreclame en televisiesponsoring, maar scheidt niet het kader waarbinnen de VRT aan commerciële activiteiten mag doen.

De commerciële activiteiten van de VRT worden geregeld in het Mediadecreet en in het Kader Merchandising en Nevenactiviteiten dat werd goedgekeurd door de raad van bestuur van de VRT en dat ook gepubliceerd werd op de VRT-website. Deze commerciële inkomsten zijn niet beperkt tot radioreclame, televisiesponsoring en Line Extensions, maar kunnen worden ingedeeld in vier categorieën. De eerste categorie is de exploitatie van het openbaar aanbod: dat zijn de distributie-inkomsten. De tweede categorie zijn de inkomsten uit boodschappen van algemeen nut, open scherm en commerciële communicatie. De derde categorie zijn de

inkomsten uit Line Extensions activiteiten. De vierde categorie wordt gevormd door de andere inkomsten.

In het Kader Merchandising en Nevenactiviteiten is aan de VRT toelating gegeven om inkomsten te verwerven uit alle vormen van commerciële communicatie die de VRT volgens het Mediadecreet kan doen, zij het rekening houdend met de modaliteiten van dit kader en de plafonds die werden vastgelegd in de beheersovereenkomst. In het financieel plan bij de beheersovereenkomst zijn deze inkomsten opgenomen onder de rubriek ‘opbrengsten uit de advertentiemarkt’. Het gaat dan over commerciële communicatie via de radiodiensten, bijvoorbeeld radioreclame, maar ook radiosponsoring, via de televisiediensten, bijvoorbeeld televisiesponsoring, maar ook productplaatsing, via mobiel aanbod en ook via breedbandinternet.

Voor de inkomsten uit commerciële communicatie via breedbandinternet bepaalt het kader dat “de VRT, onder de voorwaarden bepaald in het Mediadecreet en de geldende beheersovereenkomst, alle vormen van commerciële communicatie kan brengen rond zijn aanbod op breedbandinternet. Thematische sites rond nieuws en kinderen blijven vrij van commerciële communicatie”. Deze geciteerde bepalingen uit het kader gaan specifiek over webvertising.

Na deze korte toelichting kan ik verder ingaan op de vragen. De inkomsten uit webvertising moeten worden ingedeeld bij de inkomsten uit commerciële communicatie via breedbandinternet. In het financieel plan bij de beheersovereenkomst horen zij bij de andere advertentieopbrengsten.

De huidige beheersovereenkomst legt alleen grenzen op voor radioreclame en televisiesponsoring. Alle andere inkomsten uit merchandising- en nevenactiviteiten, en dus ook de andere advertentie-inkomsten, zoals die van webvertising, zijn niet begrensd.

De VRT heeft in principe de intentie om op al haar websites advertenties te plaatsen, behalve op de thematische sites rond nieuws, bijvoorbeeld deredactie.be, en kinderen, bijvoorbeeld Ketnet.be en Kaatje.be. Het nieuws- en kinderaanbod is op alle VRT-media vrij van commerciële communicatie, dus ook op het internet. Dat er op de Klara-website op dit ogenblik geen advertenties staan, heeft eerder te maken met de recente herpositionering van de Klara- en de Cobra-website. Door die operatie is het technische systeem nog niet klaar om de advertentieruimte te beheren. Zodra dat wel het geval is, zullen er ook op die websites advertenties verschijnen. Op de website van Radio Vlaanderen Internationaal advertenties plaatsen, is op dit ogenblik blijkbaar commercieel niet interessant, vandaar dat er op die site geen advertenties staan.

Aangezien de VRT opereert in een concurrentiële omgeving kan zij geen informatie bekendmaken over operationele zaken die de positie en de belangen van de openbare omroep in de markt zouden kunnen schaden. De verhouding van de kostprijs voor het onderhouden van haar websites ten opzichte van de totale uitgaven van de VRT, is volgens de VRT zo’n operationele aangelegenheid.

De Vlaamse Regering heeft voor de financiering van de openbareomroepopdracht duidelijk gekozen voor een gemengde financieringsvorm. Dit werd door meerdere vraagstellers aangehaald. Dit betekent dat de VRT een deel van haar inkomsten moet halen uit de commerciële markt. De Vlaamse overheid en de raad van bestuur van de VRT creëerden het kader voor deze activiteiten. Het brengen van advertenties via de VRT-websites is een van de mogelijke vormen van commerciële activiteiten waarmee de VRT haar commerciële inkomsten kan verwerven.

Het is ook een vorm die VRT al jaren toepast. Initieel ging het alleen over advertenties via stubru.be en donna.be, maar in de loop van de huidige beheersovereenkomst wordt het aandeel commerciële inkomsten in de totale financiering van de openbareomroepopdracht groter. Daarom heeft de VRT gezocht naar mogelijkheden om haar commerciële inkomsten te maximaliseren. In de loop van 2007 heeft de raad van bestuur van de VRT beslist om de

advertentiemogelijkheden via de VRT-websites uit te breiden. In 2008 werd dan beslist om deze activiteit nog meer te professionaliseren door de oprichting van de internetregie Pebble Media waaraan de VRT de commercialisering van haar websites toevertrouwde. Pebble Media werd begin 2009 opgericht. Hiermee speelde de VRT in op de daling van de radio- en tv-advertentiemarkt en de verschuiving van de advertentiebudgetten naar internetreclame. Dit dossier werd goedgekeurd op het kernkabinet van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering bevestigde dat internetreclame via de VRT-websites mogelijk is en keurde begin 2009 de professionalisering ervan via Pebble Media goed.

Het toekomstige kader voor commerciële communicatie op de VRT-websites is een dossier dat zeker en vast, zoals door meerdere sprekers werd aangehaald, in de globale context van de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst moet worden meegenomen. Wij zullen allen samen moeten afwegen wat de opdracht van de openbare omroep zal zijn, welke middelen de belastingbetaler daarvoor ter beschikking zal stellen, en of en binnen welke grenzen wij aan de VRT de mogelijkheid zullen geven om commerciële inkomsten te genereren. Collega's, wij zullen dit debat zeker moeten voeren.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Als wij straks een evaluatie maken van de beheersovereenkomst en nieuwe elementen voor de volgende beheersovereenkomst vastleggen, zal het ongetwijfeld noodzakelijk zijn voor de parlementsleden die daarover de discussie moeten voeren om een duidelijk beeld te krijgen van de uitgaven en inkomsten, los van het feit dat dit een concurrentiële omgeving is. Maar minister, men haalt nu net aan dat niets kan worden vrijgegeven omdat het in een commerciële en concurrentiële omgeving zit.

Men verliest middelen uit radioreclame door het feit dat zich nieuwe ontwikkelingen voordoen en doordat men naar internetreclame evolueert. Ondertussen blijft het systeem van knipperlichten bestaan en hebben we waarschijnlijk meer inkomsten dan uit andere bronnen doordat we bijpassen via de knipperlichtenprocedure. Dit betekent in concreto dat de VRT over meer inkomsten beschikt dan algemeen verwacht. Want er is een verschuiving en wij passen nog wat bij.

Ik wil de discussie hier aanzwengelen. Het kan zijn dat bepaalde collega's zeggen dat mijn partij hierover in het verleden anders heeft gedacht. Ik ben verkozen in juni 2009 en ik zit hier voor het eerst in de mediacommissie. Het zijn maar de dwazen, mijnheer Verstrepen, die nooit van gedacht of zelfs van partij veranderen. Iedereen voelt aan dat dit een nieuwe evolutie is en dat we ons 5 jaar geleden niet in dezelfde situatie bevonden. We zitten vandaag met een nieuwe omgeving. Een klein kind kan aanvoelen dat we in de komende jaren een nog meer veranderde en uitgebreidere omgeving zullen hebben.

Dit betekent heel concreet dat dit een bijzonder aandachtspunt zal zijn voor de nieuwe beheersovereenkomst. Ik begin toch wel een beetje te vrezen dat als wij straks, wanneer wij evaluaties maken en ten dele een nieuwe beheersovereenkomst moeten bediscussiëren en de elementen daarvan naar voren moeten schuiven, als parlement over iets te weinig informatie zullen beschikken omdat we toch altijd bezorgd zijn dat wij ons op nieuwe markten begeven. Ik heb gezegd dat ik daar geen probleem mee heb. Wij moeten dat doen. Het kan niet zijn dat een openbare omroep zich niets zou aantrekken van websites en dat soort zaken.

Wij moeten er ons van bewust zijn dat wij bepaalde media, en ik denk dan vooral aan de geschreven pers, een enorme concurrentie aandoen. Zoals u weet, is het mijn standpunt dat de VRT kwaliteit en informatie moet brengen, maar dat het allerlaatste wat de openbare omroep mag doen het verstoren van de markt is en de concurrentie deels uitschakelen door zich op terreinen te begeven die specifiek voor de commerciële media voorbehouden zijn.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, ik heb met aandacht uw antwoord beluisterd. Het is een goed antwoord. Maar u bevestigt mijn stelling van weken en maanden geleden, dat er zich inderdaad een verschuiving voordoet. Dat is niet onlogisch gezien de totale wijziging in het medialandschap en de nieuwe actoren. In het begin van de beheersovereenkomst kon men dit alles nog niet voorzien. We zitten wel met een probleem. Er is de verschuiving van de radioreclame naar andere media. De heer Tommelein zegt dat het knipperlichtenmodel weg moet. Ik ben daar niet van overtuigd. *(Opmerkingen van de heer Bart Tommelein)*

Van mij mag het knipperlichtenmodel blijven bestaan, op voorwaarde dat de transparantie verhoogt. Maar minister, de openbare omroep zal in de toekomst flexibeler moeten zijn en tussentijds elementen bijpassen gezien de evoluties in de media. Wij zullen flexibeler moeten zijn. De commerciële inkomsten moeten in de beheersovereenkomsten gedetailleerder, met plafonds, vastgelegd worden. Tezelfdertijd moeten wij flexibeler zijn: als er nieuwe markten ontstaan, moet je daar mogelijkheden creëren. In het knipperlichtenmodel blijft het minimale bedrag van 40 miljoen euro, gezien de evoluties van de laatste jaren, ongewijzigd. Volgend jaar zal dit bedrag nog groter zijn. Dat is niet alleen door de economische crisis zo, maar ook doordat er een verschuiving is. Daar heeft de heer Tommelein wel een punt: door de verschuiving past de overheid bij en worden de inkomsten van de VRT door de belastingbetaler altijd maar verhoogd, bovenop het groeiritme dat in de basisdotatie was opgenomen.

Dat zal de grote uitdaging zijn voor deze regering: aan de commerciële zenders op een correcte manier zeggen waar ze staan. Ze moeten weten waar ze aan toe zijn. De nieuwe regering – ik bedoel de regering – zal een gedetailleerder beheersovereenkomst moeten opstellen met de openbare omroep, met plafonds en al. Als er nieuwe zaken zijn, moeten die worden bekeken in het kader van de opdracht. Moet men daar al dan niet kunnen op inspelen als openbare omroep? Mits een beslissing van de raad van bestuur en van de regering natuurlijk. Het einde van het verhaal is steeds hetzelfde: wij passen bij. Uiteindelijk moeten wij die beslissing eens kunnen nemen. Transparantie zal in de nabije toekomst enorm belangrijk zijn, nog belangrijker dan nu, gezien de Europese richtlijnen en de evolutie in het medialandschap.

Het knipperlichtenmodel? Ja, mits verhoogde transparantie en dynamiek. Misschien moeten de minimale bedragen naar beneden en moet men tezelfdertijd elders proberen te kijken. Dat is de basis van deze discussie.

De heer Bart Tommelein: Ik merk dat de heer Decaluwe niet alleen een nieuwe beheersovereenkomst, maar ook een nieuwe regering verwacht. Dat was waarschijnlijk een verspreking.

Ik heb echt niet gezegd dat ik de knipperlichten wil afschaffen, of het verslag zou het tegenovergestelde moeten bewijzen. Ik heb gepleit voor meer transparantie en voor een ander systeem, maar niet voor de totale afschaffing.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Inderdaad, de transparantie is essentieel. Als parlamentslid kan ik momenteel totaal geen evaluatie maken van de huidige beheersovereenkomst. Wat de VRT aan middelen nodig heeft om deze uit te voeren en dergelijke, kan ik niet opmaken. Zo kan men moeilijk de juiste beslissingen nemen. Soms heb ik de indruk dat men dat bewust allemaal onduidelijk houdt.

Ik heb uit het antwoord geleerd dat de VRT wat betreft de inkomsten op internetreclame de markt ongelimiteerd kan afromen. Ik vraag me af hoe marktverstoring dat werkt. Toen er beslist werd om een plafond te steken wat betreft radio- en televisiereclame had men daar een reden voor. Ik denk dat die reden ook geldt voor internetreclame. Ik kijk uit naar het debat daarover naar aanleiding van de nieuwe beheersovereenkomst.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, uiteindelijk moet men klare wijn schenken. Als men voor liberale mediaprincipes gaat, schaft men knipperlichtprocedures af en schaft men de reclame bij de openbare omroep af. Dat is de markt. Er is voor gekozen om dat anders te doen, en om dat te mengen. We moeten in deze discussie eens naar de essentie gaan. Voor sommige mensen en sommige leden van deze commissie zijn online media nieuwe media. Met alle respect, maar voor heel veel mensen zijn dat normale media. Dat is niet nieuw meer.

Men zit natuurlijk wel gewrongen in die principiële strategieën. Hoe moet men dat nu beslissen? Reclame op de VRT-radio mag wel en op een onlinestream zou het niet mogen. Dan bent u fout bezig. Of wij zijn fout bezig. Dat is hetzelfde, het is alleen maar een andere techniek. Een radiozender ging vroeger via antenne. Nadien werd dat de kabel en dan digitaal. Nu gaat dat via het net en mobiel, en binnenkort op uw BlackBerry zoals in de Verenigde Staten. U voelt het, die discussie moet worden gevoerd. Die discussie zal ook hier steeds meer de kop opsteken. Als we naar radiozenders luisteren via het 3G-netwerk of het snelle 4G-netwerk, waar staan we dan? Welke discussie gaan we dan voeren? Kunnen we aan de VRT zeggen dat ze daar niet mag aan meedoen? Mogen ze daar dan reclame op voeren? Natuurlijk mogen ze daar reclame op voeren, want het zijn digitale projecten. Het hoort thuis in een online wereld. We gaan dat niet kunnen tegenhouden. Inderdaad, dat zal een groter probleem worden. Eigenlijk worden we gedwongen, daarom wil ik dat even aanstippen, om duidelijke keuzes te maken die een impact hebben op de distributie.

Dat is een beetje het verhaal. De VRT is een ‘content supplier’ met een distributieplatform. Daar moeten we zeer duidelijke definities gaan ontwikkelen om te voorkomen dat elke nieuwe digitale applicatie die in dat mediaplatform gaat zitten, gecommmercialiseerd kan worden. Eigenlijk komen we altijd terug bij de essentie: waar leggen we de grens in de commercialisering van de openbare omroep in dat gemengd model? De knipperlichtprocedure is een heel vreemd gedrocht. We leggen op om naar de privémarkt te gaan, maar als het tegenslaat, zorgen we ervoor dat het niet tegenslaat. Dat is vreemd. We hebben er altijd voor gepleit om dat af te schaffen. Dat wist u al.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■